

**Mihai Antonescu miniszterelnök-helyettes beszámolója
a dél-erdélyi magyarokkal szemben tervezett megtorlásról
az észak-erdélyi menekültekről szóló megbeszélésen
Bukarest, 1942. május 13.
[Részlet]**

Az alábbi urak vesznek részt:

Mihai Antonescu Professzor Úr, a Minisztertanács alelnöke,
D. Popescu tábornok,¹ belügyminiszter,
Vasilii tábornok,² a Belügyminisztérium államtitkára,
Constantin tábornok,³ az Ellátásügyi Minisztérium államtitkára,
Diaconescu ezredes,⁴ az Állambiztonsági Hivatal főigazgatója.

Mihai Antonescu professzor úr: Következésképpen a határ menti területek prefektusainak azonnal kartotékokat kell összeállítaniuk a megye területén található összes menekültről.

Ezenkívül a Menekültügyi és Romanizálási Államtitkárság közölni fogja a Belügyminisztériummal és az Ellátásügyi Minisztériummal az országba, a területünkre korábban befogadott, a már elhelyezett vagy elhelyezendő menekültek helyzetét, feltüntetve lakhelyüket és gazdasági helyzetüket, vagy a kapott segélyeket, hogy legyünk tisztában az egész menekültkérdéssel.

[...]⁵

Popescu tábornok úr, belügyminiszter: Hozzunk létre egy menekültügyi irodát.

Mihai Antonescu professzor úr, a Minisztertanács alelnöke: Hozzanak létre egy menekültügyi irodát, amely központosítja az összes adatot.

Azt követően a második szakaszba lépünk.

A második szakaszban, ezen adatok alapján, figyelmeztetést intézek a magyar kormányhoz és értesítem, hogyha két hét vagy még kevesebb idő elteltével is fennállnak ezek a körülmények,⁶ a megtorlások politikájához folyamodom.

Hasonlóképpen, ha a románlakta területeket továbbra is éheztetik,⁷ a magyar lakossággal szemben megtorlást fogok alkalmazni.

És akkor miniszter urak, a történelmünkben ezt az eddig ismeretlen dolgot fogjuk tenni: elzárjuk a magyar falvakat és hagyjuk, hogy éhen haljanak. Röviden és egyszerűen.

Elkobozzuk az utolsó kukorica- és búzaszemet vagy élelmet, és hagyjuk éhen halni a nálunk lévő magyar falvakat.

Azon falvakban, ahol ez a radikális megoldás nem alkalmazható, egy másik módszerre térünk át.

¹ Dumitru I. Popescu.

² Constantin Z. (Piki) Vasilii.

³ Constantin S. Constantin.

⁴ Nicolae Diaconescu.

⁵ A kihagyott részben Mihai Antonescu az észak-erdélyi román menekültek nyilvántartásáról beszélt.

⁶ Az észak-erdélyi románok kiüldözése.

⁷ Bukarest vádját, miszerint a magyar kormány módszeresen kiéheztetni a román lakosságot, az ún. Hencke–Roggeri német–olasz különbizottság helyszíni vizsgálatai nem igazolták. Bizonyos román vidékek (Máramaros, Beszterce-Naszód) ellátási helyzete valóban súlyos volt, de ennek legfőbb okát a rossz kukoricatermés, a lakosság pénztelensége és egyes helyi szervek hanyagsága képezte.

Az összes román menekült kötelező módon beköltözik a magyar gazdaságokba és házakba.

Az ezen falvakban lévő magyar ingatlanok azonnal le lesznek foglalva a menekültek elszállásolása végett.

Az elkobzás nem csak az ingatlanokra, hanem az élelemre is vonatkozni fog.

A magyarok élelmének felét oda kell adni a román menekült lakosságnak.

Vasiliu tábornok úr: Ahogy 1925-ben, a Cadrilaterben⁸ történt.

Mihai Antonescu professzor úr, a Minisztertanács alelnöke: A kínzásokat illetően⁹ Önöknek adatokkal kell rendelkezniük, és kérjék el azokat a Statisztikai Hivaltól is.

A Statisztikai Hivatal velem is közölni fogja ezeket az adatokat: a magyar lakosság megoszlását Erdélyünk falvaiban és községeiben.

A prefektus urak révén pedig kérni fogják, a Statisztikai Hivatal adatain kívül, hogy állítsák össze a magyar községek, valamint az illető megyék magyar lakosságának a táblázatait a községek román lakosságához viszonyítva.

Tehát a magyar etnikai eredetű lakosság helyzetét, illetve megyénkénti és községi eloszlását Erdély területén; ennek a lakosságnak a gazdasági helyzetét, a magyar birtokok nagyságát és a családtagok számát.

Ez a második szakasz tehát a retorziós és megtorló intézkedések előkészítő és bejelentési szakaszát képezi.

A harmadik szakasz, miniszter urak, a magyar javak elvételének szakasza.

A magyarok kiadtak egy rendeletet, az 1440-eset,¹⁰ amely abban az esetben, ha az eladási ár nem volt kielégítő, jogosulttá teszi a román uralom előtti egykori tulajdonost, vagy azt, aki időközben eladta a tulajdonát, kártalanítási eljárásra vagy arra, hogy eljárást indítson magának a tulajdonjogának a megsemmisítésére.

Egy hasonló tartalmú törvényt fogok hozni.

A határidő azonban nem 22 év lesz, hanem korlátlan, és a románok elővásárlási jogát a magyarok erdélyi tulajdonaira az alábbi elv alapján vezetem be: az Erdélyből¹¹ kényszerűségből elmenekültek bárhol kérhetik Erdély¹² területén a földhözjuttatásukat, és anélkül, hogy megnevezném, e kisajátítási elv alapján a magyarok tulajdonát fogom odaadni.

A magyar galádságára, a tulajdonnak az ár miatti visszaadására válaszul ma a menekültek javát szolgáló törvénynek az elvével jövök, kisajátítani pedig pont a magyarok tulajdonát fogom.

Röviden és egyszerűen, erre a megoldásra jutottam [...],¹³ a menekült elszállásolása kisajátítási jogot von maga után, amit a közigazgatási hatóságok hajtanak végre.

A közigazgatási hatóság a kisajátítási törvényt a menekültek javát szolgálva hozza meg, ad Calendas Graecas ár alapján,¹⁴ úgy, ahogy ezt Erdélyben¹⁵ teszik a mi románjaink kifosztásáért.

⁸ Azaz Dél-Dobruzsában, amely 1913–1940 között román fennhatóság alatt volt, ezt követően pedig ismét Bulgária részét képezi.

⁹ A magyarországi románok által elszenvedett kínzások.

¹⁰ Az 1941. februárban megjelent 1440/1941. M.E. sz. rendelet egyik pontja szerint, aki „hatósági kényszer” miatt adta el ingatlanát a román uralom alatt, az visszaperelhetette. Egy másik paragrafus kimondta, hogy mindenki eljárást indíthat kárenyhítés miatt, ha az ingatlanát a bécsi döntés előtt „értéken alul” adta el Erdélyben, és emiatt súlyos károsodást szenvedett. A rendelet nem tett különbséget a különböző nemzetiségű magyar állampolgárok között, mégis elsősorban a románok ellen irányult, és leginkább őket sújtotta.

¹¹ Észak-Erdélyből.

¹² Dél-Erdély.

¹³ Olvashatatlan rész.

¹⁴ Ad Calendas Graecas (lat.) = sohanapján. A menekültek gyakorlatilag tehát ingyen kapnák meg a nekik juttatott tulajdont.

¹⁵ Észak-Erdélyben.

A rekvirálási intézkedéseket ugyanolyan képmutató alapon fogjuk alkalmazni, mint ahogy a mieinket kínozzák, vérre menő katonai rekvirálások¹⁶ az összes magyar községben és az összes magyar területen.

Hasonlóképpen, ugyanezen törvény alapján, a lakbérleti szerződések meghosszabbításának a Monitorul Oficial¹⁷ 1940. szeptember 22-i számában megjelent törvényére hivatkozva, amely a menekültek elszállásolása érdekében bérbeadási irodák létrehozását irányozza elő, bérbeadási irodákat létesítünk, hogy azok adminisztratív úton a magyarok házában helyezték el a román menekültet.

Röviden és egyszerűen: sem külön rekvirálások, sem más törvények.¹⁸ Közigazgatási Bérbeadási Irodák¹⁹ minden prefektúra mellé, az 1940. szeptemberi törvény értelmében.

Ebben a harmadik szakaszban egy másik intézkedést is bevezetek.

Minden letartóztatásra itteni letartóztatásokkal válaszolunk;

Minden gyilkosság esetén értesítem a magyar kormányt, hogy megölök egy bizonyos számú túszt a börtönben lévő köztül;

Minden Erdélyben²⁰ meggyilkolt románért cserében 10 itteni magyar lesz felakasztva.

Mіндеzen közigazgatási intézkedés és a magyarokra gyakorolt nyomás természetesen nyugtalanságot idézhet elő helyi szinten, különösen a magyar kormány felbujtására, amely minden bizonnyal el fogja küldeni az ügynökeit, hogy lázítson és kihasználja ezt a helyzetet.

Magyarország rájön, hogy az utolsó kártyáját játssza ki.

Elmondhatom, az a benyomásom, hogy ezt a kártyát elkezdte már kijátszani.

És akkor mindenre képes.

Következésképpen, az Antonescu marsall úr által bevezetendő katonai intézkedések mellett közigazgatási, rendőrségi és állambiztonsági intézkedéseket is kell majd hoznunk.

Tehát a Nagyvezérkar bizonyára meg fogja erősíteni az ebben a határzónában található laktanyákat.

Ugyanígy, kérem, hogy Önök erősítsék meg a csendőrörsöket, azonnal megkétszerezve számukat ezeken a vidékeken.

A magyar községekben, ahol nincsenek csendőrök, alakítsanak örsöket és az összes megyében, ahol bevezetjük ezeket az intézkedéseket, legyenek mobil csendőrosztagok, amelyek közlekedhetnek és ellenőrizhetik a helyzetet.

Az intézkedések, amelyeket foganatosítani fogunk e tekintetben, tábornok urak, legyenek radikálisak.

A legelső lázadási kísérletnél: gépfegyver, röviden és egyszerűen.

A gazdasági intézkedéseket, kérem – mivel ezek az első szakaszba esnek – azonnal foganatosítsák.

Constantin tábornok úr, ellátásügyi miniszter: Kötelezzük a polgármestereket, hogy doboltassák ki, mindenki hozzon egy-egy zsák kukoricát vagy búzát.

M. Antonescu úr, a Minisztertanács alelnöke: A menekültek támogatási akcióját, hogy a polgármesterek kezdeményezzenek élelmiszergyűjtést a menekülteknek, ezt azonnal meg lehet tenni, azonban semmi nem garantálja számomra, hogy a magyarok adni fognak, következésképpen megint a rekviráláshoz fogunk jutni.

De azokon a vidékeken, ahol menekültek vannak és magyar községek, ott a bérbeadási irodák rendszerének azonnal működni kell.

¹⁶ Lesznek.

¹⁷ A román Hivatalos Közlöny.

¹⁸ Nem kellene.

¹⁹ Kellene.

²⁰ Észak-Erdélyben.

Ugyanakkor vezessük be a menekültek kötelező élelmezésének elvét egy olyan tarifával, amelyet a prefektúra állapít meg, és mondjuk azt: ez és ez a hivatal fog fizetni ezekért a menekültekért; és majd meglátjuk, hogy mennyit fogunk fizetni.

Következésképpen, mostantól azokon a vidékeken, ahol komoly menekültcsoportok vannak, ahol az élelmezés gondot okoz, minden prefektus azonnal létre fogja hozni járasonként is a bérbeadási irodát, és minden községben minden magyar tulajdonosnál elhelyez egy menekültet, továbbá egy közigazgatási határozattal kötelezni fogják az ingatlan tulajdonosát, hogy a szükséges élelmet is adja oda fizetség ellenében,²¹ amit a román közigazgatás fog majd kifizetni, de ne határozzák meg a lakbér és az élelmiszersegély nagyságát, illetve a fizetség időpontját.

Miniszter urak, már csak ennyi mondandóm maradt: nagyon sok hónapnyi szenvedés után jutottam erre az elhatározásra.

Antonescu marsall úr, amikor én átvettem a Külügyminisztérium irányítását,²² úgy gondolta, hogy bizonyos mértékig a hallgatás és türelem politikáját kell követnem. A háború első hónapjaiban én is szükségesnek véltem ezt, hogy ne gondolják, kétértelmű háborús politikánk van, főleg, hogy akkor vissza kellett nyernünk Besszarábia és Bukovina területét, amely a Kelet felé irányuló akciónk alapja volt.

Miután láttam, hogy az összes atrocitás és embertelenség folytatódik, miután láttam, hogy a templomainkat lerombolják, kötelességemnek éreztem először, hogy figyelmeztessem mind Berlint, mind Rómát arra, hogy retorziós és megtorló akcióba kezdek majd, és közöltem velük ezeket az adatokat.

[...] ²³

Jelzet: Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond Președinția Consiliului de Miniștri, dos. 139/1942. f. 2., 4–8. Román nyelvű gépelt másolat.

²¹ A menekültek.

²² Mihai Antonescut 1941. június 29-én nevezték ki külügyminiszterré.

²³ A megbeszélés további részében Mihai Antonescu beszámolt a Magyarország ellen folytatott diplomáciai akcióiról.